

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-432-0-86>

**THE CABINET OF MINISTERS OF UKRAINE AS AN ENTITY
OF THE ADMINISTRATIVE LAW MECHANISM OF
MANAGEMENT IN THE FIELD OF SOCIAL RECREATION
AND TOURISM**

**КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ
УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОЇ РЕКРЕАЦІЇ
ТА ТУРИЗМУ**

Umantsiv B. B.

*External Postgraduate Student,
Scientific Institute of Public Law
Kyiv, Ukraine*

Уманців Б. Б.

*здобувач
Науково-дослідний інститут
публічного права
м. Київ, Україна*

Кабінет Міністрів України посідає провідне місце у системі органів публічного управління, будучи вищою ланкою виконавчої влади держави. Він наділений найбільш широким обсягом владних повноважень серед усіх суб'єктів цієї системи та фактично здійснює її загальне керівництво. У конституційно-правовій моделі України Кабінет Міністрів є відповідальним перед Президентом України та підконтрольним і підзвітним Верховній Раді України в межах, визначених статтями 85 та 87 Конституції України.

Відповідно до статті 2 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» основними завданнями уряду є реалізація засад державної політики, сформованої законодавчим органом, а також здійснення внутрішньої та зовнішньої політики держави. До його функціональної компетенції належить розроблення і безпосереднє виконання загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального, культурного розвитку та програм у сфері охорони навколишнього природного середовища. Крім того, Кабінет Міністрів України забезпечує підготовку, затвердження та реалізацію інших державних цільових програм, а також вживає заходів щодо розвитку та

державної підтримки науково-технічного й інноваційного потенціалу держави [1].

Таким чином, Кабінет Міністрів України виступає ключовим інституційним елементом механізму публічного управління, який здійснює комплексну координацію та організацію виконавчої діяльності в державі, забезпечуючи реалізацію стратегічних завдань соціально-економічного, наукового, культурного та екологічного розвитку країни [1]. Відповідно до свого адміністративно-правового статусу Кабінет Міністрів України здійснює багатопланову діяльність, що охоплює, зокрема, сферу соціально-рекреаційної та туристичної політики держави. У структурі суб'єктів публічного адміністрування загальної компетенції в зазначеній сфері уряд посідає провідне місце, оскільки на нього покладено функції загального керівництва органами виконавчої влади, а також нормативно-правового регулювання поведінки та діяльності інших учасників суспільних відносин, які виникають у процесі організації та здійснення туристичної діяльності.

Реалізація компетенції Кабінету Міністрів України у цій сфері здійснюється насамперед через ухвалення правових актів – постанов і розпоряджень, обов'язкових до виконання на всій території держави. Постанова, як основна форма урядового нормативного акта, переважно має загальнообов'язковий нормативний характер або стосується питань, що мають суттєве суспільне та державне значення.

Слід підкреслити, що Кабінетом Міністрів України було ухвалено значний масив постанов, спрямованих на врегулювання питань публічного адміністрування у сфері соціально-рекреаційної та туристичної діяльності. Такі нормативні акти забезпечують належний організаційно-правовий режим правомірного використання об'єктів туристичної інфраструктури, сприяючи водночас розвитку туризму як важливого елементу соціально-економічної політики держави [2, с. 109].

Нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, що регулюють суспільні відносини у сфері публічного управління, можуть бути систематизовані за критерієм цільового призначення, що дає змогу виокремити кілька основних груп:

1) Акти стратегічного планування та розвитку – документи, спрямовані на формування довгострокових напрямів державної

політики у сфері туризму та рекреації, зокрема: затвердження державних цільових програм розвитку соціальної рекреації та туризму; схвалення стратегій просування туристичного потенціалу України на міжнародному рівні; визначення пріоритетних напрямів розвитку туристичної інфраструктури;

2) Акти нормативно-правового регулювання – постанови та розпорядження, якими встановлюються загальнообов'язкові правила поведінки учасників відносин у туристичній сфері, наприклад: порядок надання туристичних послуг та вимоги до їх якості; механізми ліцензування туроператорської діяльності; регламентація використання об'єктів культурної спадщини та природно-заповідного фонду у туристичних цілях;

3) акти організаційно-управлінського характеру – документи, що спрямовані на забезпечення координації діяльності органів виконавчої влади у сфері туризму, зокрема: створення міжвідомчих координаційних рад та робочих груп; делегування окремих повноважень місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування; затвердження положень про структурні підрозділи, що здійснюють адміністрування туристичної сфери;

4) акти ресурсного забезпечення – постанови і розпорядження, спрямовані на фінансове, матеріально-технічне та кадрове забезпечення туристичної діяльності, наприклад: виділення коштів на реконструкцію туристичних об'єктів; фінансування міжнародних туристичних виставок; державна підтримка підготовки фахівців у сфері туризму.

Г.О. Блінова підкреслює, що нормативні акти Кабінету Міністрів України, будучи ключовою формою реалізації його управлінських функцій, виступають інструментом формування і реалізації державної політики в цілому [3, с. 146], і зокрема – у сфері туризму. Їх цільова спрямованість забезпечує комплексний підхід до регулювання туристичної діяльності, поєднуючи стратегічні, нормативні, організаційні та ресурсні аспекти управління, і в тому числі у сфері туристичної діяльності [3, с. 146]. Кабінет Міністрів України, реалізуючи свої повноваження у сфері зовнішньополітичної діяльності, приймає рішення, спрямовані на встановлення та розвиток двосторонніх зв'язків з іноземними державами у галузі туризму. Такі акти виступають важливим інструментом міжнародного публічного адміністрування та формування договірно-правової бази

співробітництва у туристичній сфері. Показовим прикладом є схвалення Урядом України проекту Угоди між Кабінетом Міністрів України та Радою Міністрів Боснії і Герцеговини про співробітництво у сфері туризму. Передбачається, що укладення зазначеної Угоди сприятиме: розширенню нормативно-договірної основи взаємовідносин між Україною та Боснією і Герцеговиною; зміцненню та поглибленню двосторонніх міжурядових контактів; активізації обміну досвідом та інформацією у сфері організації туристичної діяльності; розвитку та реалізації спільних туристичних проєктів і заходів, що мають економічну, культурну та соціальну значущість для обох держав. Таким чином, зовнішньополітичні рішення Кабінету Міністрів України у сфері туризму не лише виконують функцію правового регулювання, але й формують передумови для комплексного розвитку туристичних відносин, інтеграції національного туристичного ринку у світовий простір та підвищення міжнародної конкурентоспроможності України у цій галузі [4].

Кабінет Міністрів України, реалізуючи свої повноваження у сфері бюджетного регулювання, ухвалює рішення щодо розподілу та використання коштів державного бюджету, спрямованих на розвиток туризму, забезпечення діяльності органів державної виконавчої влади та формування належних умов для функціонування туристичної інфраструктури. Показовим прикладом у цій площині є постанова Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 183 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки розвитку туризму, створення умов безпеки туристів, розбудови туристичної інфраструктури міжнародних транспортних коридорів та магістралей в Україні». Зазначеним нормативно-правовим актом затверджено механізм використання бюджетних коштів, метою якого є: підвищення конкурентоспроможності національного туристичного продукту; забезпечення належного рівня безпеки туристів; ведення обліку туристичних ресурсів; просування туристичного продукту на внутрішньому та міжнародному ринках; розвиток туристичної інфраструктури вздовж міжнародних транспортних коридорів і магістралей. Отже, фінансові рішення Кабінету Міністрів України у сфері туризму виступають інструментом державної підтримки галузі, сприяючи одночасно створенню конкурентних переваг

українського туристичного продукту та забезпеченню високих стандартів безпеки у туристичній діяльності [5].

Отже, до повноважень Кабінету Міністрів України як суб'єкта публічного адміністрування у сфері соціально-рекреаційної та туристичної діяльності належать: формування та реалізація державної політики у сфері туризму, рекреації та суміжних галузей економіки і культури; розроблення та затвердження державних цільових програм розвитку туризму та рекреаційної інфраструктури, у тому числі програм міжнародного співробітництва; нормативно-правове регулювання відносин у сфері надання туристичних і рекреаційних послуг, встановлення стандартів їх якості та безпеки; організаційне забезпечення діяльності органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері туризму та соціальної рекреації, а також координація роботи міжвідомчих структур; фінансове та матеріально-технічне забезпечення розвитку туристичної та рекреаційної інфраструктури, у тому числі шляхом розподілу бюджетних коштів на відповідні потреби; міжнародне співробітництво у сфері соціальної рекреації та туризму, укладення та виконання двосторонніх і багатосторонніх міжнародних угод, спрямованих на розвиток туристичних зв'язків; забезпечення безпеки відпочиваючих та туристів і створення належних умов для охорони об'єктів туристичної інфраструктури та культурної спадщини; облік та моніторинг туристичних ресурсів, їх раціональне використання та популяризація на внутрішньому й зовнішньому ринках.

Література:

1. Про Кабінет Міністрів України : Закон України № 794-VII від 27 лютого 2014 р. URL.: <http://www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
2. Козловський Є. Теоретико-методичні засади управління проектами в сфері туризму. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія : Туризм*. 2019. Т. 2, № 2. С. 108-116
3. Блінова Г.О. Органи публічної адміністрації як суб'єкти інформаційних відносин. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренко*. 2018. Вип. 1. С. 144-151

4. Про підписання Угоди між Кабінетом Міністрів України та Радою Міністрів Боснії і Герцеговини про співробітництво у сфері туризму : розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2018 р. № 597-р. URL.: <http://www.kmu.gov.ua/ua/npras/>

5. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки розвитку туризму, створення умов безпеки туристів, розбудови туристичної інфраструктури міжнародних транспортних коридорів та магістралей в Україні: постанова Кабінету Міністрів від 16 березня 2017 р. № 183. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-2017-p#Text>